

การแปรของคำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไทในประเทศไทยลาว Variation in Tai Kinship Terminologies and System in Laos

อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์¹ และสมทรง บุรุษพัฒน์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับการแปรของคำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของภาษาตระกูลไทที่พูดในประเทศไทยลาวรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ซึ่งประกอบด้วยภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ และไทกะลอม ข้อมูลทั้งหมดเก็บรวบรวมจากเจ้าของภาษาซึ่งอาศัยอยู่ที่แขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทยลาว และนำมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่าระบบคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาดังกล่าว มีมิติความแตกต่าง 5 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุเพศ และฝ่ายพ่อแม่ ในรุ่นอายุที่อาวุโสสูงกว่าตัวเอง 3 รุ่นอายุ (G+3) และอาวุโสน้อยกว่าตัวเอง 2 และ 3 รุ่นอายุ (G-2, G-3) ทั้ง 5 ภาษาไม่มีการจำแนกด้านสายเลือด อายุเพศ และฝ่ายพ่อแม่ ตรงข้ามกับรุ่นอายุที่อาวุโสสูงกว่าตัวเอง 1 รุ่นอายุ (G+1) ซึ่งจำแนกครบทั้ง 4 ประการ อย่างไรก็ตาม หากต้องการบ่งบอกเพศในคำเรียกญาติที่ไม่ระบุเพศ จะเติมคำว่า *ca:i*, *bă:u*, *wà:u*, *tsai:i* หรือ *sa:i* ช้างท้ายเพื่อบ่งบอกเพศชาย และเติมคำว่า *yin* หรือ *să:u* เพื่อบ่งบอกเพศหญิง

คำสำคัญ: คำเรียกญาติ / ระบบคำเรียกญาติ / ภาษาตระกูลไท / ประเทศไทยลาว / การแปร

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อีเมล attasith@g.swu.ac.th

² สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, อีเมล sburusphat@gmail.com

Abstract

This research aims to discuss the variations of the terms and systems of basic kinship in Tai languages spoken in Lao People's Democratic Republic (Lao PDR). The languages include Lao, Tai Dam, Tai Daeng, Tai Lue, and Tai Kalom. Data were collected from native informants living in Bokaew and Luang Namtha provinces located at the northwest tip of Laos, and analyzed with the componential analysis approach. The results revealed that the basic kinship systems in such languages contain five dimensions of contrast: generations, linealities, ages, genders, and parental side. All of five languages made no distinction in terms of linealities, ages, genders, and parental side for the third generation above ego (G+3) and the second and the third generation below ego (G-2, G-3), whereas the four dimensions of contrast are found in the first generation above ego (G+1). To make a gender designation in the sex-neutral kinship terms, the terms “cai”, “bǎ:u”, “wà:u”, “tsai”, or “sai” are used for male, and “yɨŋ” or “sǎ:u” are used for female.

Keywords: Kinship terminology / Kinship system / Tai languages / Laos / Variation

บทนำ

1. ความสำคัญของคำเรียกญาติ

คำเรียกญาติ เป็นคำที่ผูกพันกับทุกคนมาตั้งแต่เกิด มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อ บ่งบอกสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของคนที่เราเรียก ดังที่ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ และคณะ (2540, หน้า 209) กล่าวว่า “...คำเรียกญาติในสังคมหนึ่งๆ ยังบ่งบอก สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของคนผู้นั้นที่มีต่อเรา เช่น นาง ก เรียก นาง ข ว่า แม่ จะมี นัยทางสังคมว่า นาง ก จะต้องเคารพเชื่อฟัง นาง ข และมีหน้าที่ต้องดูแลนาง ข ในยาม แก่เฒ่า ในขณะที่ ถ้านาง ก เรียกเด็กหญิง ค ว่า ลูก จะมีนัยทางสังคมว่า นาง ก มีสิทธิ

และอำนาจที่จะสั่งให้เด็กหญิง ค ทำอะไรก็ได้ตามที่ตนสั่งให้ทำ” นอกจากนี้ คำเรียกญาติยังแสดงลำดับชั้นความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวด้วยว่ามีความใกล้ชิดกับเรามากน้อยเพียงใด เช่น คนที่เราเรียกว่าลูก บ่งบอกว่ามีความใกล้ชิดมากกว่าคนที่เราเรียกว่าเหลนซึ่งอยู่ในลำดับชั้นความสัมพันธ์ที่ห่างออกไป

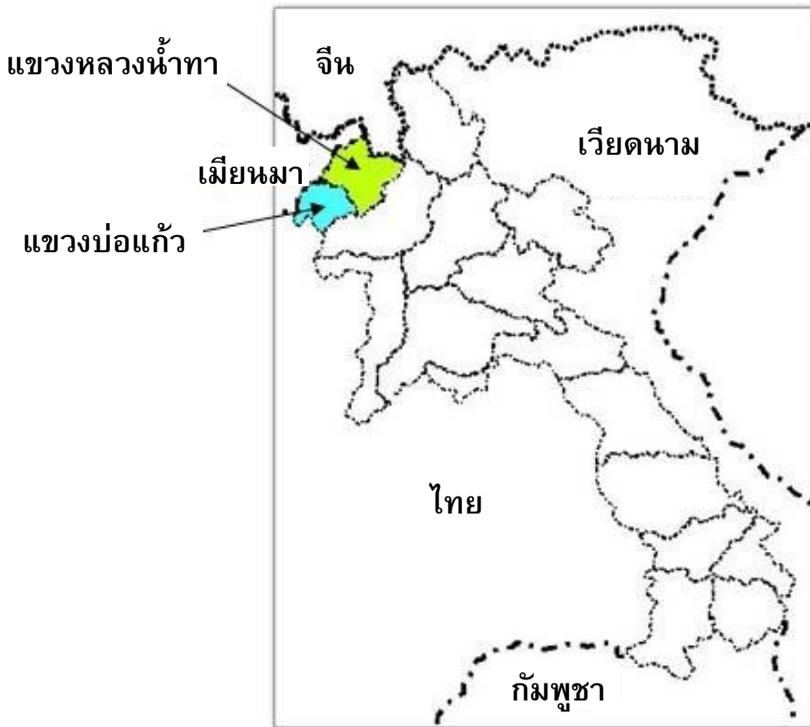
ในแต่ละสังคมและวัฒนธรรม มีการกำหนดคำเรียกญาติแตกต่างกันไป บางสังคมกำหนดคำเรียกญาติโดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านอายุ ทำให้ญาติที่มีอายุต่างกัน มีคำเรียกญาติไม่เหมือนกัน บางสังคมกำหนดคำเรียกญาติโดยให้ความสำคัญกับฝ่ายแม่เป็นหลัก ทำให้คำเรียกญาติฝ่ายแม่มีจำนวนมากว่า ในขณะที่บางสังคมให้ความสำคัญกับฝ่ายพ่อและแม่เท่าๆ กัน ทำให้คำเรียกญาติทั้งสองฝ่ายไม่มีความแตกต่าง สามารถใช้คำเดียวกันได้ ตัวอย่างของสังคมที่มีคำเรียกญาติฝ่ายพ่อและแม่ที่ต่างกันและเหมือนกัน เช่น ภาษาไทยกับภาษาตากาล็อก (Tagalog) ในภาษาไทย น้องชายของพ่อเรียกว่า “อา” น้องชายของแม่เรียกว่า “น้า” ส่วนภาษาตากาล็อก น้องชายของพ่อและแม่ เรียกว่า “tayo” เหมือนกัน

ความแตกต่างของคำเรียกญาติในแต่ละสังคมและวัฒนธรรมนี้ ถือเป็นเรื่องน่าสนใจที่ควรศึกษา เพราะนอกจากคำเรียกญาติจะมีความสำคัญในการบ่งบอกสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของคนที่เราเรียก ตลอดจนช่วยจัดลำดับชั้นความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวว่ามีความใกล้ชิดกับเรามากน้อยเพียงใดแล้ว คำเรียกญาติยังช่วยให้เราเข้าใจลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของคนที่พูดภาษานั้นๆ ได้ดีขึ้นด้วย (จรัลวิไล จรุงวิทย์, 2542) เช่น ในสังคมไทย มีการใช้คำเรียกญาติเพื่อแสดงความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ที่ไม่ได้เป็นญาติกันก็ได้ โดยเราสามารถเรียกบิดามารดาของเพื่อนว่า “พ่อแม่” เรียกเพื่อนของพี่ว่า “พี่” เรียกเพื่อนร่วมงานว่า “พี่” “น้อง” เรียกบริกรตามร้านอาหารว่า “น้อง” เรียกคนขายอาหารที่อายุมากกว่าว่า “ลุง” เรียกแม่บ้านทำความสะอาดว่า “ป้า” ตลอดจนคนอื่นๆ ในอีกหลายๆ สถานการณ์ ซึ่งนับว่าเป็นการขยายคำเรียกญาติ ไปสู่บุคคลสถานภาพต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความสนิทสนม ลดช่องว่าง และ

ความห่างเหินกับคนที่เรากำลังคุยด้วย และบางครั้งอาจใช้เพื่อผลประโยชน์ในทาง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมได้ (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ และคณะ, 2540)

2. คำเรียกญาติภาษาตระกูลไทในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว (สปป. ลาว)

การศึกษาคำเรียกญาติในประเทศลาว นับว่ามีความน่าสนใจ เนื่องจาก ประเทศลาวเป็นประเทศหนึ่งที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่หลากหลาย โดยเฉพาะในแขวง บ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ดังแสดง ในรูปที่ 1 มีพรมแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้ง 2 แขวง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน โดย แขวงบ่อแก้วประกอบด้วย 5 เมือง คือ เมืองห้วยทราย เมืองต้นผึ้ง เมืองเมิง เมืองผาอุดม และเมืองปากทา ส่วนแขวงหลวงน้ำทาประกอบด้วย 5 เมือง คือ เมืองลอง เมืองนาแล เมืองน้ำทา เมืองสิง และเมืองเวียงพูกา มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อาศัยอยู่หลากหลายกลุ่ม เช่น ไทดำ ไทขาว ไทลื้อ ไทแดง ไทยวน ไทเหนือ ไทกะลอม ลาวฮู อาข่า ฯลฯ (Schliesinger, 2003) กลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายในแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทานี้ มีการติดต่อไป มาหาสูกันในชีวิตประจำวัน และบางครั้งก็มีการแต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น ชายไทแดงแต่งงานกับหญิงไทขาว ทำให้เกิดการเรียนรู้ข้ามภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกัน และกัน การที่กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ไปมาหาสูกัน หากเราสามารถเข้าใจลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรมของอีกฝ่ายหนึ่งได้ก็นับเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ ของทั้งสองฝ่ายให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

รูปที่ 1 แขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทาในประเทศลาว

ในบรรดากลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายในประเทศลาวนี้ พบว่ากลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดถึง 67% (World Bank, 2006) คือกลุ่มที่พูดภาษาตระกูลไทซึ่งเป็นตระกูลภาษาที่มีผู้พูดแพร่หลายที่สุดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ (สุวรรณผา เลี่ยมประวัตติ, 2551) ภาษาตระกูลไท แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ โดยพิจารณาจากการกระจายและความสัมพันธ์ของคำศัพท์ ได้แก่ ภาษาไทกลุ่มเหนือ ภาษาไทกลุ่มกลาง และภาษาไทกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ พบกระจายอยู่ในประเทศต่างๆ ได้แก่ ประเทศจีน อินเดีย พม่า ไทย ลาว เวียดนาม มาเลเซีย กัมพูชา โดยมีภาษาต่างๆ ดังแสดงในรูปที่ 2 สำหรับภาษาตระกูลไทที่พบในประเทศลาวจัดอยู่ในกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้

สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543) กล่าวว่าภาษาตระกูลไทมีลักษณะสำคัญร่วมกันในเรื่องของระบบเสียง คำ และไวยากรณ์ ในเรื่องระบบเสียง โครงสร้างพยางค์จะประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือพยัญชนะควบกล้ำ สระเสียงสั้น ยาว หรือสระประสม และพยัญชนะท้ายเดี่ยวซึ่งเป็นพยัญชนะสะกด ส่วนใหญ่จะเป็นพยัญชนะนาสิกหรือเสียงกัก ในเรื่องระบบคำ ภาษาตระกูลไทเป็นภาษาคำโดดที่มีพยางค์เดี่ยวและมีความหมายในตัวเอง ภาษาต่างๆ ที่อยู่ในตระกูลภาษาไทยจะมีคำศัพท์พื้นฐานร่วมกันซึ่งเป็นคำดั้งเดิมของภาษาไทยดั้งเดิม ส่วนระบบไวยากรณ์ โครงสร้างของประโยคจะประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม ในนามวลีหากมีคำขยายจะตามหลังคำนาม มีการใช้คำลักษณะนามกับคำจำนวนนับ กริยาวลีจะมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยาและคำขยายกริยา มีโครงสร้างที่มีการเรียงกันของคำกริยาและคำขยายคำกริยาหลายคำเรียกว่า “การเรียงคำกริยา” (verb serialization)

รูปที่ 2 ภาษาตระกูลไท (ดัดแปลงจาก Li, 1960 และ สุริยา รัตนกุล, 2548)

จากลักษณะที่มีร่วมกันดังกล่าวของภาษาตระกูลไท ทำให้ผู้เขียนเกิดคำถามว่าคำเรียกญาติในภาษาตระกูลไทที่พูดในแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทาที่กล่าวมาข้างต้น จะมีความเหมือนและต่างกันมากน้อยเพียงใด มีลักษณะร่วมของระบบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไทหรือไม่อย่างไร และสามารถสะท้อนลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมได้หรือไม่ ในงานวิจัยนี้ ผู้เขียนเลือกภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ และไทกะลอมที่พูดในพื้นที่ดังกล่าวมาศึกษา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่พบมากในแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา

นอกจากนี้ การศึกษาคำเรียกญาติในภาษาตระกูลไทซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของระบบเสียง ระบบคำ และความหมาย แม้จะมีผู้ศึกษาจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่เลือกศึกษาเพียงภาษาใดภาษาหนึ่งโดยพิจารณาการแปรตามภูมิภาค หรือรุ่นอายุที่แตกต่างกัน เช่น Fippinger (1971) ศึกษาคำเรียกญาติภาษาไทดำในประเทศเวียดนาม วิภัสธรินทร์ ประพันธ์ศิริ (2535) ศึกษาคำเรียกญาติภาษาคำเมืองในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และลำปาง Prasithrathsint (2001) ศึกษาคำเรียกญาติภาษาไทยมาตรฐานทั้งที่เป็นคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐาน ดำรง นันทพาสูข (2555) ศึกษาการแปรของคำเรียกญาติภาษาไทดำ บ้านสะแกทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

งานวิจัยที่เปรียบเทียบคำเรียกญาติข้ามภาษา ส่วนใหญ่จะเปรียบเทียบเพียง 2-3 ภาษาทั้งที่อยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน และต่างตระกูลภาษา เช่น Prasithrathsint (1996) ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาจ้วง 6 ถิ่นกับคำเรียกญาติภาษาไทยมาตรฐาน Boonsawasd (2013) ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาญีกับภาษาจีนกลาง จตุพร โดมไพรวัดย์ (2555) ศึกษาเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาเมียน (เย้า) อมรชัย คหกิจโกศล (2548) ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋ว เขียวลักษณะณ์ เฉลิมเกียรติ (2542) ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษามลายู และภาษาจีนที่พูดในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

ดังนั้น การศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไท 5 ภาษาในงานวิจัยนี้ จะทำให้สามารถอธิบายระบบคำเรียกญาติในภาษาตระกูลไทได้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งในประเด็นลักษณะที่มีร่วมกันของคำเรียกญาติภาษาตระกูลไท และลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาตระกูลไทที่สะท้อนผ่านระบบคำเรียกญาติ ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาคำเรียกญาติในภาษาตระกูลอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไทในประเทศลาว
2. เพื่อค้นหาลักษณะร่วมของระบบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไทในประเทศลาว

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้คัดเลือกพื้นที่แขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศลาว เป็นพื้นที่ในการศึกษาคำเรียกญาติภาษาตระกูลไท เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีผู้พูดภาษาตระกูลไทอาศัยร่วมกันอย่างหลากหลาย และมีการติดต่อไปมาหาสู่กันในชีวิตประจำวัน ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา ผู้เขียนกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาไว้ ดังนี้ (1) ไม่จำกัดเพศ การศึกษา และอาชีพ (2) มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป (3) ต้องเป็นผู้ที่เกิดและเติบโตในชุมชนที่เก็บข้อมูล โดยไม่เคยมีการโยกย้ายถิ่นฐานมาก่อน หรืออาจโยกย้ายถิ่นฐานมาก่อนได้ แต่ต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 10 ปี (4) พูดภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ หรือไทกะลอม เป็นภาษาแม่ (mother tongue) ในชีวิตประจำวัน และ (5) ต้องมิใช่บุคคลที่เป็นกำพร้าหรือไม่มีครอบครัว เพราะหากผู้บอกภาษาอยู่ตัวคนเดียวไม่มีญาติพี่น้อง ผู้บอกภาษาอาจจะรู้จักคำเรียกญาติไม่มากพอ ในเบื้องต้นเมื่อติดต่อผู้บอกภาษาได้แล้ว ผู้เขียนได้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติ ก่อนจากเกณฑ์คัดเลือกดังกล่าว ผู้เขียนได้จำนวนผู้บอกภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ

และโทกะลอม เป็นผู้บอกภาษาหลัก ภาษาละ 2 คน และมีการตรวจสอบข้อมูลคำเรียก
ญาติบางคำที่ไม่แน่ใจหรือที่ต้องการความชัดเจนกับผู้บอกภาษาคนอื่น ๆ ด้วย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษาคำเรียกญาติ ประกอบด้วย

1) รายการคำเรียกญาติพื้นฐานจำนวน 48 คำ สร้างขึ้นโดยอาศัยเกณฑ์
ของ Prasithratsint (2001) จำแนกเป็น รุ่นอายุไล่ระดับสูงขึ้นไป 3 รุ่นอายุ (G+3)
จำนวน 8 คำ รุ่นอายุไล่ระดับสูงขึ้นไป 2 รุ่นอายุ (G+2) จำนวน 4 คำ รุ่นอายุไล่ระดับสูง
ขึ้นไป 1 รุ่นอายุ (G+1) จำนวน 10 คำ ดังแสดงในตารางที่ 1 รุ่นตัวเอง (Ego) จำนวน 4
คำ ดังแสดงในตารางที่ 2 รุ่นอายุไล่ระดับต่ำลงมา 1 รุ่นอายุ (G-1) จำนวน 10 คำ รุ่น
อายุไล่ระดับต่ำลงมา 2 รุ่นอายุ (G-2) จำนวน 4 คำ และรุ่นอายุไล่ระดับต่ำลงมา 3 รุ่น
อายุ (G-3) จำนวน 8 คำ ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายการคำเรียกญาติรุ่นอายุไล่ระดับสูงขึ้นไป 1-3 รุ่นอายุ (G+3, G+2, G+1)

ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา	ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา	ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา
1	พ่อของพ่อของพ่อ (FFF)	1	พ่อของพ่อ (FF)	1	พ่อ (F)
2	แม่ของพ่อของพ่อ (FFM)	2	พ่อของแม่ (FM)	2	แม่ (M)
3	พ่อของแม่ของพ่อ (FMF)	3	แม่ของพ่อ (MF)	3	พี่ชายของพ่อ (F+B)
4	แม่ของแม่ของพ่อ (FMM)	4	แม่ของแม่ (MM)	4	น้องชายของพ่อ (F-B)
5	พ่อของพ่อของแม่ (MFF)			5	พี่สาวของพ่อ (F+Z)
6	แม่ของพ่อของแม่ (MFM)			6	น้องสาวของพ่อ (F-Z)
7	พ่อของแม่ของแม่ (MMF)			7	พี่ชายของแม่ (M+B)
8	แม่ของแม่ของแม่ (MMM)			8	น้องชายของแม่ (M-B)
				9	พี่สาวของแม่ (M+Z)
				10	น้องสาวของแม่ (M-Z)
ระดับสูงขึ้นไป 3 รุ่นอายุ (G+3)		ระดับสูงขึ้นไป 2 รุ่นอายุ (G+2)		ระดับสูงขึ้นไป 1 รุ่นอายุ (G+1)	

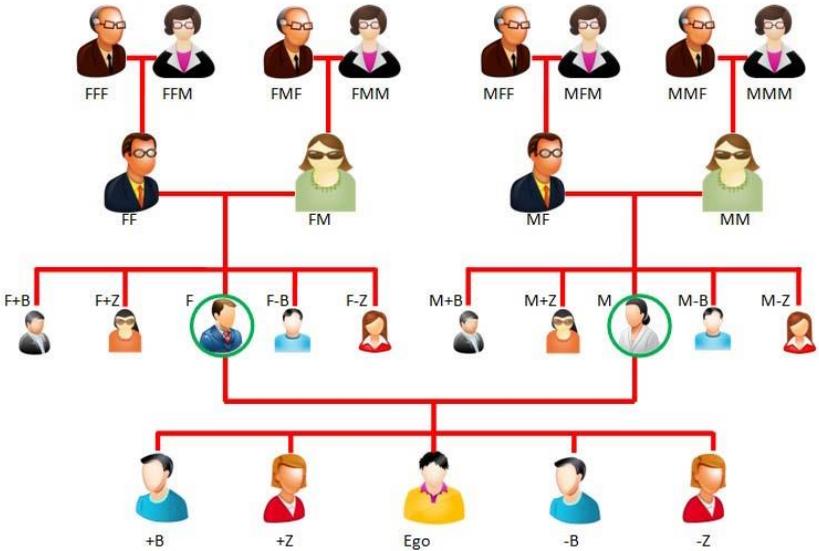
ตารางที่ 2 รายการคำเรียกญาติรุ่นตัวเอง (G0)

ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา
1	พี่ชาย (+B)
2	น้องชาย (-B)
3	พี่สาว (+Z)
4	น้องสาว (-Z)

ตารางที่ 3 รายการคำเรียกญาติรุ่นอาวุโสระดับต่ำลงมา 1-3 รุ่นอายุ (G-1, G-2, G-3)

ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา	ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา	ที่	ความสัมพันธ์กับตัวเรา
1	ลูกชาย (S)	1	ลูกชายของลูกชาย (SS)	1	ลูกชายของลูกชายของลูกชาย (SSS)
2	ลูกสาว (D)	2	ลูกสาวของลูกชาย (SD)	2	ลูกสาวของลูกชายของลูกชาย (SSD)
3	ลูกชายของพี่ชาย (+BS)	3	ลูกชายของลูกสาว (DS)	3	ลูกชายของลูกสาวของลูกชาย (SDS)
4	ลูกสาวของพี่ชาย (+BD)	4	ลูกสาวของลูกสาว (DD)	4	ลูกสาวของลูกสาวของลูกชาย (SDD)
5	ลูกชายของน้องชาย (-BS)			5	ลูกชายของลูกชายของลูกสาว (DSS)
6	ลูกสาวของน้องชาย (-BD)			6	ลูกสาวของลูกชายของลูกสาว (DSD)
7	ลูกชายของพี่สาว (+ZS)			7	ลูกชายของลูกสาวของลูกสาว (DDS)
8	ลูกสาวของพี่สาว (+ZD)			8	ลูกสาวของลูกสาวของลูกสาว (DDD)
9	ลูกชายของน้องสาว (-ZS)				
0	ลูกสาวของน้องสาว (-ZD)				
ระดับต่ำลงมา 1 รุ่นอายุ (G-1)		ระดับต่ำลงมา 2 รุ่นอายุ (G-2)		ระดับต่ำลงมา 3 รุ่นอายุ (G-3)	

2) แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติประกอบการสอบถามข้อมูลเพื่อไม่ให้ผู้บอกภาษาเกิดความสับสน เนื่องจากรายการคำมีจำนวนมาก ดังตัวอย่างรูปที่ 3

รูปที่ 3 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

3) กรอบประโยค (sentence frame) “เขาเป็น . . . ของฉัน” ให้ผู้บอกภาษาตอบรายการคำเรียกญาติ เพื่อกันความสับสนระหว่างคำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับตัวผู้พูด (reference terms) และคำเรียกขาน (address terms)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา โดยเริ่มจากชี้สัญลักษณ์แทนตัวญาติของผู้บอกภาษาในแผนภูมิ ให้ผู้บอกภาษาระบุความสัมพันธ์ทางเครือญาติตามกรอบประโยคที่กำหนดให้ เพราะถ้าถามแค่เพียงว่า คุณเรียกคนนี้ว่าอะไร คำตอบที่ได้จะเป็นคำเรียกขานซึ่งไม่ตรงกับขอบเขตของการวิจัยที่ศึกษาเฉพาะคำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับตัวผู้พูด จากประสบการณ์เก็บข้อมูลคำเรียกญาติที่

ผ่านมาของผู้เขียน หากไม่รอบคอบในขั้นตอนนี้ อาจเกิดความเข้าใจผิดในการตอบคำถามของผู้บอภาษาได้ และในการชี้สัญลักษณ์จะเริ่มชี้จากสัญลักษณ์ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตัวผู้บอภาษามากที่สุดก่อนเพื่อไม่ให้ผู้บอภาษาสับสน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนนำคำเรียกญาติทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีองค์ประกอบทางความหมาย (componential analysis) ตามแนวคิดของ Goodenough (1956) Lounsbury (1964) และ Nida (1979) ซึ่งทฤษฎีนี้ เป็นการศึกษาความหมายของคำโดยแยกหน่วยความหมายย่อยของคำแต่ละคำ เพื่อหาความเหมือนและความต่างทางความหมายของคำ เช่น คำว่า พ่อ กับ แม่ มีอรรถลักษณะที่เหมือนกัน คือ [รุ่น +1] [+สายตรง] แต่มีอรรถลักษณะที่ต่างกัน คือ [+ชาย] และ [-ชาย] ส่วนขั้นตอนในการวิเคราะห์ ผู้เขียนยึดตาม Prasithrathsint (2001) ดังนี้

1) ศึกษาความหมายของคำเรียกญาติที่ได้จากการเก็บข้อมูล โดยวิเคราะห์อรรถลักษณะ

2) นำข้อมูลที่ได้มากำหนดหามิติความแตกต่าง (Dimension of Contrast) ของคำเรียกญาติทั้งหมด เช่น สายเลือด อายุ เพศ

3) ระบุความหมายของคำเรียกญาติแต่ละคำโดยใช้อรรถลักษณะ เช่น

$$\begin{array}{c} /lug/ \\ \left(\begin{array}{c} \text{รุ่น} +1 \\ -\text{สายตรง} \\ +\text{ชาย} \end{array} \right) \end{array}$$

4) นำเสนอคำเรียกญาติที่วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายแล้วในรูปตารางแสดงความหมายของคำเรียกญาติ

5) สรุปลักษณะของระบบคำเรียกญาติในแต่ละรุ่นอายุ

6) วิเคราะห์ลักษณะสำคัญบางประการทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นจากระบบคำเรียกญาติ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติในภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ และไทกะลอม ที่พูดในแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา ประเทศลาว พบว่าทั้ง 5 ภาษา มีมิติความแตกต่าง 5 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ และฝ่ายพ่อ/แม่ โดยภาษาไทยดำมีคำเรียกญาติพื้นฐานมากที่สุดจำนวน 19 คำ ภาษาลาวและภาษาไทยแดงมีจำนวน 18 คำ ภาษาไทลื้อมีจำนวน 17 คำ และภาษาไทยกะลอมมีน้อยที่สุดจำนวน 16 คำ ระบบคำเรียกญาติทั้ง 5 ภาษานำเสนอดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระบบคำเรียกญาติภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ และไทกะลอม

รุ่นอายุ	ฝ่ายพ่อ/แม่	อายุ	สายเลือด			
			+สายตรง		-สายตรง	
			+ชาย	-ชาย	+ชาย	-ชาย
G+3			mǝ̀n			
G+2	+ฝ่ายพ่อ		p ^h ɔ̃ː.pùː	mɛ̃ː.náː		
	-ฝ่ายพ่อ		p ^h ɔ̃ː.t ^h ǎu	mɛ̃ː.t ^h ǎu		
G+1	+ฝ่ายพ่อ	+อายุ	p ^h ɔ̃ː	mɛ̃ː	luŋ	páː
		-อายุ			ʔǎu	ʔaː
	-ฝ่ายพ่อ	+อายุ			luŋ	páː
		-อายุ			náː	
G0		+อายุ	Ego		ʔǎi	ʔǎoi
		-อายุ			nǝ̀ŋ	
G-1			lǝ̃ːk		lǎːn	
G-2			lǎːn			
G-3			lǎːn			

ภาษาลาว

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รุ่นอายุ	ฝ่ายพ่อ/แม่	อายุ	สายเลือด			
			+สายตรง		-สายตรง	
			+ชาย	-ชาย	+ชาย	-ชาย
G+3			มฉนห5?			
G+2	+ฝ่ายพ่อ		pù:	?ú:		
	-ฝ่ายพ่อ		?á:i.t'á'u	?ém.t'á'u		
G+1	+ฝ่ายพ่อ	+อายุ	?á:i	?ém	luŋ	pá:
		-อายุ			?á:u	?a:
	-ฝ่ายพ่อ	+อายุ			luŋ	pá:
		-อายุ			ná:	
G0	+อายุ	Ego	pi: ?á:i		pi: ?ú:oi	
	-อายุ		nŋ			
G-1			lú:k		lä:n	
G-2			lä:n			
G-3			lë:n			

ภาษาไทยดำ

รุ่นอายุ	ฝ่ายพ่อ/แม่	อายุ	สายเลือด			
			+สายตรง		-สายตรง	
			+ชาย	-ชาย	+ชาย	-ชาย
G+3			h5:k			
G+2	+ฝ่ายพ่อ		pù:	?á:u		
	-ฝ่ายพ่อ		?o:ŋ	na:i		
G+1	+ฝ่ายพ่อ	+อายุ	?á:i	?é:	po.lö:ŋ	me.pá:
		-อายุ			?á:u	kúa
	-ฝ่ายพ่อ	+อายุ			po.lö:ŋ	me.pá:
		-อายุ			ná:	
G0	+อายุ	Ego	pi: ?á:i		pi: ?ú:oi	
	-อายุ		nŋ			
G-1			lú:k		lä:n	
G-2			lä:n			
G-3			lë:n			

ภาษาไทยแดง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รุ่นอายุ	ฝ่ายพ่อ/แม่	อายุ	สายเลือด			
			+สายตรง		-สายตรง	
			+ชาย	-ชาย	+ชาย	-ชาย
G+3			mǎ:n			
G+2	+ฝ่ายพ่อ		?i.pù:	?i.yá:		
	-ฝ่ายพ่อ		t ^h ǎu (tsai:yɨŋ)			
G+1	+ฝ่ายพ่อ	+อายุ	pǎ:	mê:	po.lǝ:ŋ	me.lǝ:ŋ
		-อายุ			?ǎ:u	?ǎ:
	-ฝ่ายพ่อ	+อายุ			po.lǝ:ŋ	me.lǝ:ŋ
		-อายุ			nǎ:	
G0		+อายุ	Ego		pǐ:	
		-อายุ			nǝ:ŋ	
G-1			lǝ:k		lǎ:n	
G-2			lǎ:n			
G-3			lǎ:n			

ภาษาไทยลื้อ

รุ่นอายุ	ฝ่ายพ่อ/แม่	อายุ	สายเลือด			
			+สายตรง		-สายตรง	
			+ชาย	-ชาย	+ชาย	-ชาย
G+3			mǎ:n			
G+2			p ^h vǎ:. ^h ǎu	mê:. ^h ǎu		
G+1	+ฝ่ายพ่อ	+อายุ	p ^h vǎ:	mê:	luŋ	pǎ:
		-อายุ			?ǎ:u	?ǎ:
	-ฝ่ายพ่อ	+อายุ			luŋ	pǎ:
		-อายุ			nǎ:	
G0		+อายุ	Ego		?ǎ:i	?úwǝi
		-อายุ			nǝ:ŋ	
G-1			lǝ:k		lǎ:n	
G-2			lǎ:n			
G-3			lǎ:n			

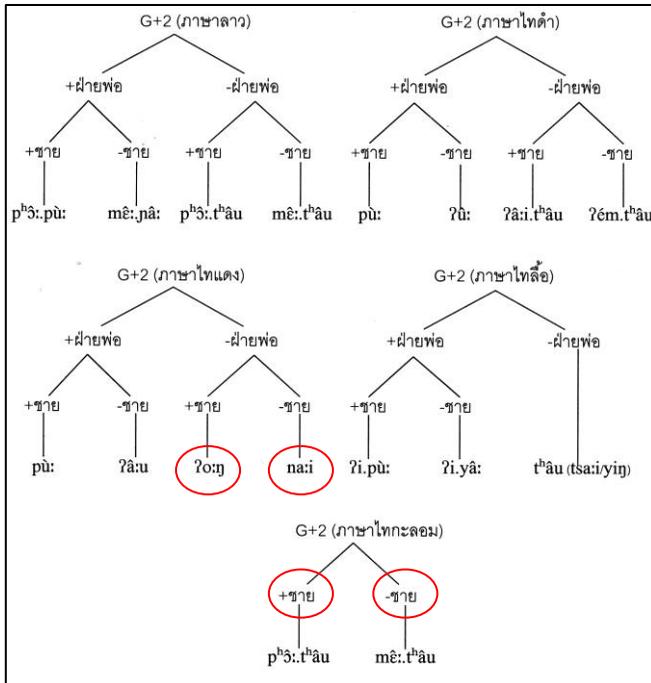
ภาษาไทยกะลอม

จากตารางที่ 4 พบว่าคำเรียกญาติทั้ง 5 ภาษา ในรุ่นอายุที่อาวุโสสูงกว่าตัวเอง 3 รุ่นอายุ (G+3) และอาวุโสไม่น้อยกว่าตัวเอง 2 และ 3 รุ่นอายุ (G-2, G-3) ไม่มีการจำแนกด้านสายเลือด อายุ เพศ และฝ่ายพ่อ/แม่ กล่าวคือ รุ่นอายุที่อาวุโสสูงกว่าตัวเอง 3 รุ่นอายุ ภาษาลาว ไทลื้อ และไทกะลอม ใช้คำว่า mǎ:n เหมือนกัน ส่วนภาษาไทยคำใช้คำว่า

mǎ:n หรือ **hǎ?** ในขณะที่ภาษาไทยแดงใช้คำว่า **hó:k** โดยสมทรง นุราชพัฒน์ (2556) อธิบายว่า เสียง -ʔ ที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายของคำว่า **hǎ?** เปลี่ยนมาจากพยัญชนะท้าย ไทดำดั้งเดิม ***-k** และปฏิภาคกับพยัญชนะท้าย **-k** ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมในภาษาไทย แสดงให้เห็นว่า คำว่า **hó:k** ในภาษาไทยแดง เป็นรูปแปรอีกรูปหนึ่งของคำว่า **hǎ?** ในภาษาไทยดำ

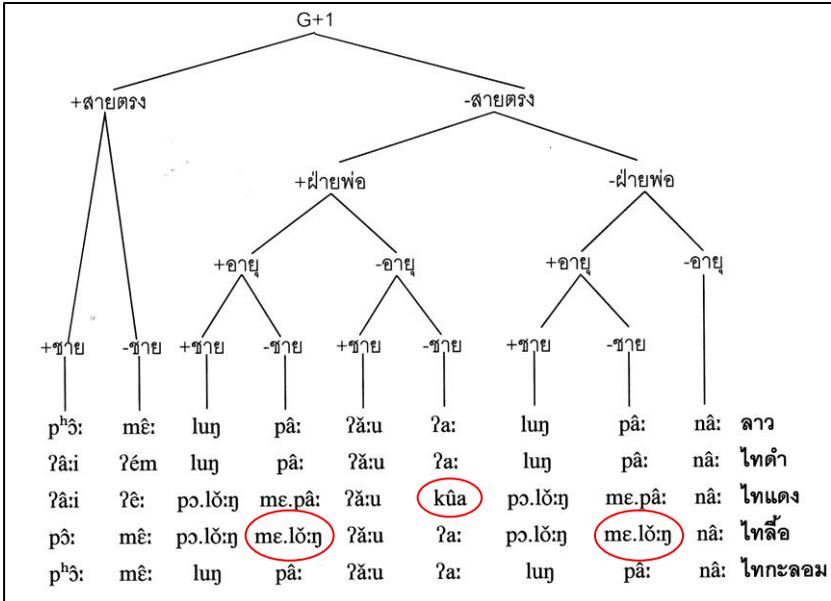
ส่วนรุ่นอายุที่อาวุโสน้อยกว่าตัวเอง 2 และ 3 รุ่นอายุ ทั้ง 5 ภาษา ใช้คำว่า **lǎ:n** และ **lǎm** เหมือนกันตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สำหรับรุ่นอายุที่อาวุโสสูงกว่าตัวเอง 3 รุ่นอายุ จะต้องนำคำที่มีความหมายว่า ปู่ ย่า ตา หรือยายมาเติมในตำแหน่งหน้าคำเรียกญาติดังกล่าวด้วย เช่น **ʔá:i.tʰǎu mǎ:n** (MFF, MMF) และ **ʔém.tʰǎu mǎ:n** (MFM, MMM) ในภาษาไทยดำ จะเรียกว่า **mǎ:n** คำเดียวไม่ได้

ในรุ่นอายุที่อาวุโสสูงกว่าตัวเอง 2 รุ่นอายุ ภาษาลาว ไทดำ ไทแดง และไทลื้อ มีการจำแนกมิติความแตกต่างในด้านฝ่ายพ่อแม่ และเพศ ในขณะที่ภาษาไทยกะลอม จำแนกในด้านเพศอย่างเดียว ผู้เขียนสังเกตว่าคำเรียกญาติฝ่ายแม่ในภาษาไทยแดง มีคำเรียกเฉพาะ คือ **ʔoŋ** (พ่อของแม่) และ **nai** (แม่ของแม่) ต่างจากภาษาอื่นๆ ที่สร้างคำโดยนำเอาคำว่า “พ่อ” และ “แม่” มาประสมกับคำว่า “แม่” ที่หมายถึงคนแก่ ส่วนภาษาไทลื้อ แม้จะไม่มีคำเรียกญาติฝ่ายแม่ที่ระบุเพศ แต่สามารถใช้คำว่า **tsai** (เพศชาย) และ **yin** (เพศหญิง) ในการจำแนกเพศได้ ดังแสดงในรูปที่ 4

รูปที่ 4 การจำแนกมิตติความแตกต่างในรุ่นอาวุโสระดับสูงขึ้นไป 2 รุ่นอายุ

ในรุ่นอาวุโสขึ้นไป 1 รุ่นอายุ ทั้ง 5 ภาษา มีการจำแนกมิตติความแตกต่างในด้านฝ่ายพ่อแม่ สายเลือด อายุ และเพศ โดยญาติผู้หนึ่งของแม่ไม่มีการจำแนกเพศดังแสดงในรูปที่ 5

รูปที่ 5 การจำแนกมิติความแตกต่างในรุ่นอาวุโสระดับสูงขึ้นไป 1 รุ่นอายุ

จากรูปที่ 5 จะเห็นว่าคำเรียกญาติรุ่นอาวุโสขึ้นไป 1 รุ่นอายุในภาษาลาวและภาษาไทยกะหลอมเหมือนกันทุกคำ คำเรียกพ่อแม่ภาษาไทดำและไทแดงมีความใกล้เคียงกัน คำเรียกน้องสาวของพ่อในภาษาไทยแดงต่างไปจากภาษาอื่นคือใช้คำว่า **kûa** เช่นเดียวกับคำเรียกพี่สาวของพ่อและแม่ในภาษาไทยลื้อที่ต่างจากภาษาอื่นคือใช้คำว่า **me.lǝ:ŋ**

สำหรับรุ่นตัวเอง ภาษาลาว ไทดำ ไทแดง และไทกะหลอม มีการจำแนกมิติความแตกต่าง 3 ด้าน ได้แก่ สายเลือด อายุ และเพศ ในขณะที่ภาษาไทยลื้อจำแนกเพียง 2 ด้าน คือ สายเลือด และอายุ ดังแสดงในรูปที่ 6

เดิมเพื่อบ่งบอกเพศชาย ส่วนคำว่า *yin* หรือ *sǎu* เดิมเพื่อบ่งบอกเพศหญิง ดังตัวอย่างในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การบ่งบอกเพศชายและเพศหญิงใน 5 ภาษา

ภาษา	ผู้ชาย	ผู้หญิง
ลาว	/lû:k sai/, /lǎm sai/, /lě:n sai/	/lû:k sǎ:u/, /lǎm sǎ:u/, /lě:n sǎ:u/
ไทดำ	/lû:k cai/, /lǎm cai/, /lě:n cai/	/lû:k yin/, /lǎn yin/, /lě:n yin/
ไทแดง	/lû:k cai/, /lǎm cai/, /lě:n cai/	/lû:k sǎ:u/, /lǎn sǎ:u/, /lě:n sǎ:u/
ไทลื้อ	/lû:k tsai/, /lǎm tsai/, /lě:n tsai/	/lû:k yin/, /lǎn yin/, /lě:n yin/
ไทกะลอม	/lû:k sai/, /lǎn sai/, /lě:n sai/	/lû:k sǎ:u/, /lǎn sǎ:u/, /lě:n sǎ:u/

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาคำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาลาว ไทดำ ไทแดง ไทลื้อ และไทกะลอม ที่พูดในแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา ประเทศลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและหาลักษณะร่วมของระบบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไท

ผลการวิจัยพบว่าคำเรียกญาติภาษาไทดำมีจำนวนมากที่สุด 19 คำ ภาษาลาวและภาษาไทแดงมี 18 คำ ภาษาไทลื้อมี 17 คำ และภาษาไทกะลอมมีจำนวนน้อยที่สุด 16 คำ ระบบคำเรียกญาติ ทั้ง 5 ภาษา มีมิติความแตกต่าง 5 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ และฝ่ายพ่อ/แม่

เมื่อเปรียบเทียบการจำแนกมิติความแตกต่างในแต่ละรุ่นอายุ พบว่าในรุ่นอายุที่อาวุโสระดับสูงขึ้นไป 3 รุ่นอายุ และอาวุโสระดับต่ำลงมา 2 และ 3 รุ่นอายุไม่มีการจำแนกมิติความแตกต่างด้านสายเลือด อายุ เพศ และฝ่ายพ่อ/แม่ รุ่นอายุที่อาวุโสระดับสูงขึ้นไป 2 รุ่นอายุ ภาษาลาว ไทดำ ไทแดง และลื้อ มีการจำแนกมิติความแตกต่างในด้านฝ่ายพ่อแม่ และเพศ ในขณะที่ภาษาไทกะลอมจำแนกในด้านเพศอย่างเดียว รุ่นอายุที่อาวุโสระดับสูงขึ้นไป 1 รุ่นอายุ ทั้ง 5 ภาษา มีการจำแนกมิติความ

แตกต่างกันในด้านฝ่ายพ่อแม่ สายเลือด อายุ และเพศ โดยญาติพี่น้องของแม่ไม่มีการจำแนกเพศ รุ่นตัวเอง ภาษาลาว ไทดำ ไทแดง และไทกะลอม มีการจำแนกมิติความแตกต่าง 3 ด้าน ได้แก่ สายเลือด อายุ และเพศ ในขณะที่ภาษาไทลื้อจำแนกเพียง 2 ด้าน คือสายเลือดและอายุ ส่วนรุ่นอายุที่อาวุโสระดับต่ำลงมา 1 รุ่นอายุ ทั้ง 5 ภาษาจำแนกมิติความแตกต่างด้านสายเลือดเพียงด้านเดียว โดยคำเรียกญาติสายตรงใช้คำว่า **lú:k** ส่วนคำเรียกญาติสายข้างใช้คำว่า **lǎm**

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมของผู้พูดภาษาตระกูลไทว่าเน้นระบบอาวุโส โดยเห็นได้จากในรุ่นอายุเดียวกันมีการแยกความแตกต่างทางอายุ เช่น รุ่นตัวเอง มีคำว่า **pí:** (+B, +Z) และ **nóŋ** (-B, -Z) รุ่นอายุที่อาวุโสระดับสูงขึ้นไป 1 รุ่นอายุ มีคำว่า **luŋ** (F+B) และ **ʔa:** (F-B) สอดคล้องกับงานวิจัยคำเรียกญาติในภาษาคำเมืองของ วิภัสรินทร์ ประพันธ์ศิริ (2535) ที่ระบุว่าระบบอาวุโสเป็นลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมล้านนา ลักษณะดังกล่าวเป็นเหตุผลให้ผู้พูดภาษาตระกูลไท เวลาพบหน้ากันมักจะสอบถามเรื่องอายุ เพื่อจะได้แสดงความเคารพได้ถูกต้อง ต่างจากวัฒนธรรมตะวันตกที่ถือเป็นเรื่องไม่สุภาพ เพราะมองว่าการสอบถามอายุไม่ใช่เรื่องจำเป็น เนื่องจากในวัฒนธรรมตะวันตก รุ่นอายุเดียวกันไม่มีคำเรียกญาติที่แยกความแตกต่างทางอายุ เช่น รุ่นตัวเอง ในภาษาอังกฤษมีคำว่า **brother** (+B, -B) ที่หมายถึงพี่ชายหรือน้องชายก็ได้ รุ่นอายุที่อาวุโสระดับสูงขึ้นไป 1 รุ่นอายุ ในภาษาอังกฤษมีคำว่า **uncle** (F+B, F-B) ที่หมายถึงพี่ชายของพ่อหรือน้องชายของพ่อก็ได้

เมื่อมองในภาพรวมจะเห็นว่าระบบคำเรียกญาติในภาษาตระกูลไทไม่มีความซับซ้อนมากนักทั้งคำเรียกญาติฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ซึ่งระบบดังกล่าวใกล้เคียงกับงานวิจัยของ Prasithratsint (1996) ที่ศึกษาระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาจ้วงซึ่งเป็นภาษาตระกูลไทเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แม้ข้อมูลของงานวิจัยครั้งนี้จะพบว่าคำเรียกญาติฝ่ายพ่อมีการจำแนกมิติความแตกต่างมากกว่าฝ่ายแม่ก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีมากจนเป็นหลักฐานชี้ชัดว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายพ่อกว่า ดังนั้นจึงยากที่จะสรุปได้ว่าสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทเป็นแบบ

การเน้นฝ่ายพ่อ (patrilineal) หรือการเน้นฝ่ายแม่ matrilineal โดยสังเกตเพียงระบบของคำเรียกญาติพื้นฐาน หากต้องการข้อสรุปที่แน่ชัดอาจต้องมีการเก็บข้อมูลคำเรียกญาติไม่พื้นฐานเพิ่มเติมด้วย

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นผลผลิตภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง “การแปรตามภูมิภาคของภาษาและวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” funded by “ศาสตราจารย์วิจัยดีเด่น ประจำปี 2558” สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สมทรง บุรุษพัฒน์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย ผู้เขียนได้นำเสนอบทความนี้ภายใต้ชื่อ “การแปรของคำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติภาษาตระกูลไทในประเทศลาว” ที่การประชุมวิชาการ “ชาติพันธุ์สังสรรค์ ภาษา-วัฒนธรรมสืบสาน” ครั้งที่ 1 จัดโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ในวันที่ 14 พฤษภาคม 2559 และชื่อ “Variation in Tai Kinship Terminologies and System in Laos” ที่การประชุม The Fifth International Conference on Lao Studies จัดโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ Center for Lao Studies, San Francisco ในระหว่างวันที่ 8-10 กรกฎาคม 2559

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร โคมไพรวัดย์. (2555) การเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาเมียน (เย้า), วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรัลวิไล จรุงโรจน์, ม.ล. (2542) วัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นผ่านคำเรียกญาติในภาษาฮินดี, วารสารอินเดียศึกษา, ปีที่ 5, หน้า 231-251.
- ดำรง นันทพาสุข. (2555) การแปรของคำเรียกญาติและ (au) ในภาษาไทยดำ บ้านสะแกกราย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ตามอายุและทัศนคติต่อภาษา, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เยาวลักษณ์ เฉลิมเกียรติ. (2542) *คำเรียกญาติในจังหวัดนครศรีธรรมราช*, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิภาสรินทร์ ประพันธ์สิทธิ์. (2535) *คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง การวิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์*, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ และคณะ. (2540) *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 22*, กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2543) *ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น*, กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไทย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2556) *การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยเชิงนครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล*.
- สุริยา รัตน์กุล. (2548) *นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์: ภาษาตระกูลไท*, กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2551). *การศึกษารากศัพท์: ภาษาตระกูลไท*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรชัย คหกิจโกศล. (2548) *การเปรียบเทียบคำเรียกเครือญาติในภาษาไทยและภาษาจีนแต้จิ๋ว, ดำรงวิชาการ, ปีที่ 4, ฉบับที่ 1, หน้า 1-23*.
- Boonsawasd, A. (2013) Chinese influence on Bouyei basic kinship terms, *Dialectologia*, vol. 11, pp. 67-84.
- Fippinger, D. C. (1971) Kinship terms of the Black Tai people, *Journal of the Siam Society*, vol. 59, pp. 65-82.
- Goodenough, W. H. (1956) Componential analysis and the study of meaning, *Language*, pp. 195-216.
- Li, F. (1960) 'A tentative classification of Tai dialects', in S. Diamond, (ed.), *Culture in history: Essays in honor of Paul Radin*, pp. 951-959, New York: Columbia University Press.

- Lounsbury, F. G. (1964) 'The structural analysis of kinship semantics', in H. G. Lunt (ed.), *Proceedings of the ninth international congress of linguistics*, pp. 1073–1093, Mouton: The Hague.
- Nida, E. A. (1979) *Componential analysis of meaning: An introduction to semantic structures*, New York: Mouton Publisher.
- Prasithratsint, A. (1996) 'A comparative study of the Thai and Zhuang kinship system', in *Collection of Papers on the Relationship between the Zhuang and the Thai*, pp. 12-32, Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Prasithratsint, A. (2001) 'A componential analysis of kinship terms in Thai', in K. Tingsabadh & A. S. Abramson (eds.), *Essays in Tai linguistics*, pp. 261-276, Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Schliesinger, J. (2003) *Ethnic groups of Laos, volume 3 profile of Austro-Thai-speaking peoples*, Bangkok: White Lotus.
- World Bank. (2006) *Lao PDR: Poverty assessment report. From valleys to hilltops: 15 years of poverty reduction*, Washington, DC: World Bank.